

СЕКЦІЯ 1.

ДЕРЖАВНИЙ МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ УЧАСНИКАМИ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Болюх М.Я., Прийма Л.Р.
Національний університет "Львівська політехніка"

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В останні роки в Україні посилюється інтерес до вивчення проблем і перспектив розвитку малих підприємств і до аналізу тенденцій змін у даному секторі економіки у зв'язку з внесенням змін до законодавства (особливо податкового), що регулює дану галузь. Ці зміни започатковують новий етап розвитку сектору малого бізнесу, тому особливої актуальності набуває дослідження проблем і перспектив розвитку малих підприємств в Україні.

Мале підприємництво характеризується: обмеженим доступом до фінансових ринків, високим рівнем гнучкості підприємницької діяльності, спрямованістю зусиль на постійне удосконалення власної діяльності, наявністю двостороннього зв'язку між підприємцем і його клієнтом. Малий бізнес – особливий тип господарської поведінки, суб'єкти якого поєднують дві головні узагальнюючі риси – суміщення в одній особі власника і керівника фірми та підвищений рівень господарського ризику на всіх стадіях підприємницької діяльності. [3, 50].

Роль малого бізнесу в економіці важко переоцінити, оскільки саме мале підприємництво є основою ринкового конкурентного середовища, завдяки якому відбувається становлення середнього класу, вирішуються проблеми зайнятості населення. Але водночас сектор малого бізнесу є надзвичайно чутливим до дії несприятливих факторів, він потребує державної підтримки, особливо в сучасних умовах економічної нестабільності.

Проаналізувавши діяльність суб'єктів малого підприємництва, можна зазначити, що попри незначну економічну вагу окремих підприємств, малий бізнес у перехідних економіках набуває досить швидкого розвитку. Це обумовлено їхніми вагомими конкурентними перевагами в інституційній структурі економіки, якими є: мобільність, дрібносерійне виробництво, можливість підвищення ефективності за рахунок вузької спеціалізації, низька капіталоемність, швидка окупність вкладень.

Водночас зворотним боком наведених конкурентних переваг є низка системних загроз, які обумовлюють нестійкість розвитку малого бізнесу. Серед них: обмеженість фінансових ресурсів; відсутність фінансових резервів та загроза швидкого банкрутства; надто вузьке коло постачальників; висока вразливість щодо несприятливих економічних чинників (інфляція, податковий тиск). [5, 135]

До основних причин гальмування розвитку малого підприємництва в Україні відносять неопрацьованість законодавства як з питань розвитку малого підприємництва, так і підприємництва в цілому, високі податки, що змушує деяких суб'єктів малого та середнього підприємництва йти в тіньову економіку, недостатня державна фінансова-кредитна і майнова підтримка малих підприємств, відсутність дійового механізму реалізації державної політики щодо підтримки малого бізнесу, недосконалість системи обліку та статистичної звітності малих підприємств, обмеженість інформаційного та консультативного забезпечення, недосконалість системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності [4]

Підтримка розвитку підприємництва є вкрай важливим напрямом державної політики в умовах економічної кризи. Ріст безробіття та інфляційні процеси становлять основний серйозний виклик перед усією нацією. Водночас системні проблеми економіки України та відсутність консолідованої та економічно виваженої позиції політиків та керівників держави щодо мети, принципів та методів монетарної та економічної політики, спрямованої на подолання кризових явищ, суттєво погіршують перспективи розвитку бізнесу в найближчі роки та можливості швидкого виходу із кризи. Ці фактори спричинили різке зростання стурбованості та тривоги за майбутнє підприємницького середовища в Україні.

Заснування власного підприємства стримується головним чином складнощами безпосередньо відкриття власної справи. Варто відмітити, що за останні декілька років розвитку малого бізнесу в Україні

ця проблема стала менш гострою. Велика кількість початківців, які розпочинають власний бізнес, іноді не мають достатньої кількості необхідної інформації про процес реєстрації нового підприємства, мають змогу отримати її в державних органах реєстрації. Також нині існує значний ряд спеціальних консалтингових фірм, які надають інформацію, поради і зразки необхідних документів. В цілому ж, величезним мінусом у процесі реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності в Україні є значні витрати часу, грошей і зусиль, тому ця операція наразі залишається трудомісткою і складною, особливо і порівнянні з тим, як це відбувається в економічно розвинених країнах. Досвід початківців і підприємців, що вже діють, показав, що 75% їх на перше місце серед інших проблем ставлять дефіцит фінансів. Власних капіталів більшість не має, банківські кредити дають на 2-3 місяці з високою процентною ставкою, а інших доступних джерел фінансової підтримки малого бізнесу в Україні не існує [1].

Таким чином, шляхи вирішення проблем малого бізнесу в Україні можна покращити за рахунок :

1) створення раціональної нормативно-правової бази (розробку і прийняття нової спрощеної системи бухгалтерського і податкового обліку та звітності малих підприємств; прийняття закону «Про малий бізнес», який регулюватиме всі економічні та правові аспекти забезпечення розвитку малого підприємництва; внесення змін до вже діючих законів, що визначають межі регулювання малим бізнесом: закони «Про підприємництво», «Про підприємництва в Україні» тощо).

2) організації фінансової підтримки і допомоги малому бізнесу (створення спеціальних установ для кредитування малих підприємств; використання Фонду сприяння зайнятості населення на розвиток малих підприємств; спрощення податкового законодавства і зменшення кількості зборів і відрахувань; віднесення на собівартість витрат, що пов'язані з формуванням страхового фонду в процесі кредитування; надання малим підприємствам державних гарантій у вигляді державних боргових зобов'язань.

3) організаційного забезпечення малого бізнесу (впровадження регіональних програм підтримки і розвитку малих підприємств; створенням незалежної системи реєстрації та ліквідації малих підприємств; організацією роботи окремої ланки виконавчої влади, яка би займалася виключно питаннями малого бізнесу.

4) створення забезпеченості інформацією та кадрами (створення спеціалізованих консультативних центрів по наданню інформації підприємцям; покращення освітніх програм напрямків підприємництва і бізнесу; організація програм підготовки і перепідготовки кадрів за державний рахунок [6].

Економіка України залишається високо монополізованою, оскільки умови податкового законодавства спрямовані більшою мірою на підтримку великого бізнесу, що характеризується дисциплінованістю у виплаті значного обсягу податків та частково надає фінансову допомогу в важливих проектах державного і регіонального значення [2, с. 10].

Слід зазначити, що для ефективного розвитку малого підприємництва в Україні необхідно створити механізм ефективної взаємодії між державою та підприємницьким сектором. Його відсутність засвідчується тим, що малі підприємства ще не відіграють вагомій ролі в економіці України. Проте позитивні зрушення, які сьогодні відбуваються в напрямку підтримки малого бізнесу, надають перспективи для їх подальшого розвитку. необхідним є впровадження соціальної відповідальності у практику вітчизняного малого підприємництва як важливий пріоритет його розвитку на основі поєднання світового досвіду та власних принципів ділової культури.

1. Бех Н. Особливості розвитку та функціонування малого і середнього бізнесу в Україні / Н. Бех // Галицький економічний вісник. — 2010. — №1(26). — С.16-18. 2. Жмурков В. Почуйте нас. Малий і середній бізнес вже за межею виживання / В. Жмурков // Голос України. - 2012. - №85. - С. 14. 3. Збарський, В.К. Тенденції розвитку малого підприємництва / В.К. Збарський, М.П. Канінський // Економіка АПК. — 2009. - №8. — с. 50-53. 4. Іванілов О.С. Економіка підприємства / Іванілов О.С.-К., 2009. — 728с. 5. Костюк, О.М. Самостійне існування малого бізнесу / О.М. Костюк // Формування ринкових відносин в Україні. — 2010. - №5. — с. 133-137 6. Мамікіна О./Сучасні реалії малого підприємництва в Україні: проблеми та перспективи-2013- [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://conference.spkneu.org/2013/04/suchasni-realiyi-malogo-pidpriyemnitstv/>